Pre-exilische profeten
(17) Zef 3:6-20 en Hab 1

Driebergen, 7 april 2020

Willem J. Ouweneel

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 3:6-20 & Hk 1

Onderverdeeld:

I. Zf 3:6-20 (1e les)

II. Hk 1 (2e les)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 3:6v.

Vs6 God spreekt zelf: Hijzelf heeft de eeuwen door het oordeel over vele goddeloze volken voltrokken: hun steden liggen daar verwoest

Vs7 dit had een les voor Juda/Israël moeten zijn: dan zou haar woonplaats (met name de tempel!) gespaard gebleven zijn

Maar het had niets geholpen: zij ‘stonden vroeg op om hun wandaden te bedrijven’, net als de ergste heidenen

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 3:8

Vs8-13 *bemoediging voor de getrouwen*

‘Blijf naar Mij uitzien, mijn volk, dan zullen jullie spoedig mijn “buit” zien’, nl. de volken waarop mijn oordeel zal neerdalen

Dit is geen leedvermaak bij God of bij zijn getrouwen, maar het heilig & rechtvaardig ‘vuur van zijn naijver’: Hij wil zijn schepselen voor *zichzelf* hebben & gunt hen niet aan de afgoden

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 3:9

Vs9 het oordeel is nooit *totaal*: door alle oordelen heen blijkt er altijd weer een ‘overblijfsel’ te zijn: de getrouwen worden zichtbaar & door God van hun zonden gereinigd: hun lippen prijzen niet langer de afgoden, maar nog slechts de Here (Js 6:5-7; Hs 14:3)

Het Messiaanse rijk: alle heidenen die mogen binnengaan, zullen de Here ‘eenparig’ dienen, zoals twee ossen die hetzelfde juk op de schouders dragen (vgl. deze metafoor in Mt 11:29v.)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 3:10

Vs10 de rivieren van Koesj: Nijl & Eufraat, dus het gaat om volken van ver weg; twee verklaringen van de lastige tekst:

(a) de bekeerde heidenen onder wie de verstrooide Israëlieten wonen, zullen hen als een ‘offer’ terugbrengen naar hun land (Js 66:20; vgl. de metafoor in Rm 15:16)

(b) de verstrooide Israëlieten zullen terugkeren naar hun land & de Here opnieuw slachtoffers brengen (in de hernieuwde tempel, Ez 40-44)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 3:11

Vs11 ‘u’ is vrouwelijk = Jeruzalem (c.q. het gelovig overblijfsel aldaar)

Het zal geen reden tot schaamte meer hebben, want

(a) vergeving neemt niet alleen de zonden, maar ook de schaamte daarover weg (vgl. vs5; vgl. Adam & Eva; Zacheüs)

(b) de goddelozen (waarvoor de getrouwen zich schaamden) zullen uit haar midden zijn weggedaan

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 3:12

Vs12 aan het begin van het Messiaanse vrederijk zal nog slechts een ‘ellendig (verdrukt) & arm(zalig)’ overblijf-sel in de stad wonen

Kenmerk: hun toevlucht zoeken bij de *naam* van de Here (met alles wat die naam inhoudt)

Uit dit gelovige overblijfsel zal tijdens het Messiaanse vrederijk het nieuwe Israël worden gebouwd > het ‘heel Israël’ van Rm 11:26

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 3:13

Vs13 het overblijfsel zal uit *rechtvaardigen* bestaan, want zij zullen de Torah in hun harten geschreven hebben staan (Jr 31:33; vgl. 2Ko 3:3): geen leugen, geen bedrog (met name politieke intriges; vgl. 9e gebod)

Messiaanse vrede: beeld van de beschermde kudde die rustig in de weide ligt zonder wolven en dieven te duchten (vgl. Ps 23; Jh 10)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 3:14v.

Vs14-20 *de Messiaanse vreugde van Sion*

Vs14 ‘dochter van Sion’ = (Israëls overblijfsel in) Jeruzalem > zingt Gods lof (3 werkwoorden!), want de Here zal zowel de (dreigende) oordelen als de vijanden hebben weggerukt

Vs15 hoogtepunt: de Koning van Israël zal in Jeruzalems midden zijn: Hij is JHWH én de Messias (vgl. bijv. Zc 14:1-5)! Niets vreesaanjagends zal het volk dus nog kunnen bedreigen!

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 3:16,17a

Vs16 er is geen reden tot vrees meer (vgl. vs15 slot)

‘slappe (= van schrik verlamde) handen’: vgl. Gl 5:9; Hb 12:12; algemeen: 2Tm 1:7

Vs17a herhaling: JHWH, uw God, is in uw midden (vgl. vs15), en wel concreet in de herbouwde tempel (de *Sje-chinah* zal terugkeren: Ez 43)

Het universele koningschap van JHWH (Ex 15:18) & het Messiaanse koningschap zullen samenvallen

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 3:17b

Vs17b prachtige paradox: God zal ‘zwijgen’ én ‘juichen’ !

(a) ‘zwijgen’ : in stille extase? Óf (Rasji): ‘Hij zal in zijn liefde zwijgen over jullie zonden’ ? Of eenvoudig teken van innerlijke rust & vrede (zoals in huwelijk & diepe vriendschap)?

(b) ‘juichen’ (vgl. Js 62:4v.): vgl. ook Jesjoea in Lk 10:21 (NBV): Jezus juichte, vervuld met de Heilige Geest over de wonderbare daden van de Vader

[‘juichen’ ≠ zingen óver ‘juichen’]

©Prof Dr Willem J. Ouweneel-
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 3:18

Vs18a de Israëlieten in de Diaspora hadden geen deel aan de feesttijden in de tempel (3x per jaar moesten zij daarheen optrekken: *Pesach*, *Sjavoe'ot*, *Soekkot*; Lv 23; Dt 16); vgl. Kl 1:4; Ps 42:4v.

Maar God zal hen weer doen terugkeren naar land, stad & tempel, niet 3x per jaar, maar voor altijd!

Vs18b lastig; waarschijnlijk: 'op haar [= Jeruzalem] drukte de smaad' [omdat haar bedevaartsgangers in ballingschap verkeerden] (vgl. Ps 69:20v.)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 3:19

Vs19 *1e contrast:* (a) God rekent af met allen die Israël ooit onderdrukt hebben (antisemitisme!)

(b) het kreupele (Js 35:6) & verstrooide wordt genezen & uit alle windstreken teruggebracht in het Beloofde Land

2e contrast: vroeger was Israël een schande over de hele aarde, straks zal het een naam (reputatie) hebben onder alle volken & aller lof veroorzaken: men zal Israël prijzen, maar in hem vooral de *God* van Israël prijzen

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Zf 3:20

Vs20 Israël niet slechts teruggebracht tot de Here, maar ook tot zijn eigen land (d.i. het land van de Here! Lv 25)

N.B. Verlossing is in de Bijbel *nooit* alleen geestelijk (zonde, dood, duivel), maar *altijd* verbonden met Gods nieuwe wereld; voor ons: de nieuwe hemel & aarde

Herhaling van vs19: Israël wordt tot een naam & tot lof onder alle volken, *als eenmaal hun lot gekeerd wordt*

Mooi slot: '… zegt JHWH'

Einde 1e les

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Hk 1:1

Hk 1:1: *massa* van Hk; vgl. 3:1,18v. was Hk deel van het tempelkoor & dus een Leviet?

Een rabbijnse traditie: hij was de zoon van de Sunammitische (2Kn 4)! (vgl. de betekenis van Hk: misschien afgeleid van *ch-b-q*, 'omhelzen', dus: 'lieveling')

Aanleiding: toestand onder de laatste koningen van Juda

Indeling Hk 1: *vs2-4 Habakuks smeekbede*

vs5-11 Gods antwoord

vs12-17 Habakuks respons

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Hk 1:2v.

Vs2-4 *Habakuks smeekbede*

Vs2v. bijbelse kernvraag: waarom kunnen de goddelozen maar hun gang gaan, terwijl de onschuldigen lijden?

(ik volg de visie dat dit Juda betreft, niet de Chaldeeën)

Geen antwoord (maar wel in vs5 & 3:2)

Hk is verontwaardigd over de zondige toestand in Juda (ondanks de hervorming onder Josia!): doet de Here daar niets aan!? Onderdrukking, geweld, twist, tweedracht

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Hk 1:4

Vs4 de Torah ontkracht (door de voortdurende overtreding ervan: niets is erger dan goddelozen die zegevieren & onschuldigen die lijden)

Daardoor komt in Juda geen *misjpat* ('recht' in onderlinge relaties) meer aan het licht

De goddeloze (*rasja'*) 'omsingelt' de *tsaddiq*, d.w.z. snijdt diens vrijheden af > onderdrukking, vrijheidsberoving > Gods *misjpat* op z'n kop gezet (en wat is Israël zonder functionerende Torah?)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Hk 1:5

Vs5-11 beste interpretatie: hier volgt Gods antwoord aan de profeet: Ik heb het onrecht wel gezien & zal het bestraffen d.m.v. de Chaldeeën (= Babyloniërs)

God werkt onder de heidenvolken: dit vers geciteerd in Hd 13:41, want algemeen principe: *God works in mysterious ways:* onnavolgbaar, onnarekenbaar, letterlijk 'ongelooflijk' (vgl. contrast met sleuteltekst 2:4b: 'de rechtvaardige leeft uit zijn geloof')

'Ongelooflijk': God straft A door de nog slechtere B!

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Hk 1:6

Vs6 de Chaldeeën: een volksstam die vanaf ca. 900 v.C. kwam opzetten & uitgroeide tot het Neo-Babylonische rijk, dat in 586 v.C. Jeruzalem verwoestte o.l.v. een Chaldese dynastie (Nabopolassar, zoon: Nebukadnezar)

Op het moment dat Hk dit schrijft, waren de Chaldeeën vermoedelijk nog maar net in opkomst

Een geducht volk: grimmig, onstuimig, gericht op veroovering & uiteindelijk: wereldheerschappij (pas door de Perzen verslagen: 539 v.C.)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Hk 1:7v.

Vs7v een ‘afschrikwekkend’ volk, dat zijn eigen *misjpat* bepaalt (NBV: het stelt zijn eigen wet: recht = macht)

Het vertrouwt op eigen hoogheid/macht (Kimchi: heeft de hulp van anderen niet nodig)

- hun paarden sneller dan panters (vgl. Jr 4:13; 5:6),
- feller dan avondwolven (’s avonds in hinderlaag)
- het leger stort zich op de vijand als een arend (ws. de zg. vale gier)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Hk 1:9

Vs9 Een zeer gewelddadig invasieleger; hun gezichten staan op ‘inslurpen’ (vgl. SV)

Rasji: ‘Zo haastig en gretig veroveren de Chaldeeën grondgebied dat het lijkt alsof zij het hebben verslonden’

De sterke ‘oostenwind’ drijft alles wat vóór hem ligt, voor zich uit

‘Als zand’: het invasieleger neemt ontelbaar veel mensen gevangen (vgl. Gn 22:17) (om ze als ballingen naar Babel te voeren)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Hk 1:10

Vs10 God zet de beschrijving van de verschrikkelijke vijand nog even voort, alsof Hij zegt: Juda is er inderdaad geestelijk erg aan toe – maar kijk eens welke tuchtmaatregel Ik voor hen in gedachten heb!

De vijand heeft minachting voor koningen & machthebbers: niemand kan hem immers tegenhouden!

Als het invasieleger een vesting tegenkomt, werpt het er aarden wallen tegen op om die in te nemen, en dat lukt: zijn opmars is onweerstaanbaar

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Hk 1:11

Vs11a lastig! Wellicht: opgeblazen door hun zegetocht wordt hun geest (*roeach*) verwaand, óf: … jagen ze als een wind (*roeach*) voorbij (en keren daarbij de ene vesting na de andere om)

Vs11b zo maken zij zich schuldig (ook al zijn zij Gods tuchtroede; vgl. Jehu, Hs 1:4; Assur, Js 10:5, die ook over de schreef gingen)

Babel begint zijn eigen kracht/macht als een god te vereren (zelfvergoddelijking)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Hk 1:12

Vs12-17 *de respons van Hk*

Algemeen: ‘Redeneren met God: een joodse traditie’:

- Job!
- sommige Psalmen (bijv. Ps 44 & 74)
- Abraham (Gn 18)
- Mozes (Gn 33)
- Elia (1Kn 19)
- Jeremia (Jr 20)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Hk 1:12

Vs12-17 Hk reageert vol onbegrip, bijna verontwaardigd, omdat (a) de Babyloniërs in zijn ogen nog veel erger zijn dan de Judeeërs & (b) het toch niet zo kan zijn dat zij een definitief einde maken aan Juda!

Vs12 ‘mijn Heilige’, d.i. de Heilige van Israël (25x in Js!): ‘Wij zullen niet sterven’, of: ‘Wij zullen toch niet allemaal sterven!?’

‘U (o Rots) hebt Babel aangesteld om ons (terecht) te tuchtigen’ (vgl. Gods ‘tuchtroede’)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Hk 1:13

Vs13a prachtige uitspraak over Gods heiligheid & reinheid: Hij kan het kwaad niet *aanzien*! (vgl. Jesjoeah op het kruis: God moest zich van Hem afwenden nadat Hij tot zonde gemaakt was)

Vs13b kernpunt: *de niet zo beste Judeeërs zijn toch altijd nog rechtvaardiger dan de totaal ontaarde Babyloniërs!* Hoe kan God dan zó'n volk als tuchtroede tegen Juda hanteren? Het middel kan toch niet erger zijn dan de kwaal? (Gods antwoord volgt in 2:5-20!)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Hk 1:14

Vs14a twee verklaringen:

(a)de Chaldeeën behandelen mensen als vissen & reptielen om gevangen & vertrapt te worden

(b)tot God: ‘Waarom behandelt U de rechtvaardigen als vissen & reptielen, die gevangen worden in de netten van de goddelozen?’

Vs14b ‘geen heerser’: zo verdrukt worden de figuurlijke vissen & reptielen dat zij niet in staat zijn zich tot een geheel te organiseren dat zichzelf beschermen kan

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Hk 1:15v.

Vs15 de goddelozen vangen de ‘vissen’ & ‘reptielen’ met hun haken of in hun netten & verheugen zich intens over hun vangst (zonder bang te zijn voor welke wraak van welke Godheid dan ook; ze wanen zich oppermachtig; vgl. Nebukadnezar in Dn 4)

Vs16 de Chaldeeën brengen zelfs offers aan de ‘netten’ die hun deze overvloed bezorgd hebben, waarmee zij zich voeden (d.i. in feite: offers aan hun eigen prestatie; vgl. vs11)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020

Hk 1:17

Vs17 zullen zij er altijd mee doorgaan hun netten te ledigen om ze opnieuw te kunnen vullen, nu met nieuwe volken die overweldigd worden?

Samenvattend: God lijkt opzettelijk het beeld van de naderende vijand zo sterk mogelijk aan te dikken

Hier verwachten we opnieuw een ‘Ja maar…’ van Hk, maar het loopt anders… (zie 2:1); er komt een nader antwoord van de Here (2:2-4)

Einde 2e les

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom Network.nl 2020